

Tietosuojaseloste

1. Tutkimuksen nimi, luonne ja kesto

Tutkimuksen nimi: Verkon affektiiviset käytännöt: Vihapuheen tuottaminen, kokemus ja hallinta digitaalisella aikakaudella (Haffect)

- Kertatutkimus
 Seurantatutkimus

Tutkimuksen kesto: 1.9.2021-31.8.2025

Henkilötietojen käsittelyaika: korkeintaan kolme vuotta tutkimushankkeen päätyttyä tieteellisten julkaisujen valmiiksi saattamiseksi sekä tutkimustulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi

2. Rekisterinpitäjä

Tampereen korkeakoulusäätiö sr
33014 Tampereen yliopisto
Kalevantie 4, 33100 Tampere
Y-tunnus 2844561-8

3. Yhteyshenkilö tutkimusrekisteriä koskevissa asioissa

professori Kaarina Nikunen
Tampereen yliopisto, Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta,
Kalevantie 4, 33100 Tampere
Puhelinnumero +358401904094
Sähköpostiosoite kaarina.nikunen@tuni.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot (ei opiskelijatutkimuksessa)

dpo@tuni.fi

5. Tutkimuksen vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Ks. kohta 3. Tutkimuksen yhteyshenkilö

6. Tutkimuksen suorittajat

Haffect-tutkimusryhmä, Tampereen yliopisto ja Jyväskylän yliopisto.

Vastuullinen tutkija Kaarina Nikunen (TAU), yliopistotutkija Reeta Pöytäri (TAU), tutkija Paula Haara (TAU), yliopistonlehtori Tuija Saresma (JY), tutkijatohtori Heidi Kosonen, tutkijatohtori Aleksi Knuutila (JY). Lisäksi henkilötietoja mahdollisesti käsittelevät vielä nimeämättömät tutkimusavustajat.

7. Tutkimusrekisterin tietosisältö

Tutkimushaastatteluissa kerätään suoraan tutkittavilta seuraavia henkilötietoja: nimitiedot, yhteystiedot, taustamuuttajat (kuten ikä, sukupuoli, koulutus, asuinpaikkakunta), ääni. Lisäksi haastatteluvastaukset voivat sisältää suoria tai epäsuoria tunnisteita. Tutkimusaineisto saattaa sisältää erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja (rotu ja etninen alkuperä, poliittinen mielipide, ammattiliiton jäsenyys, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai seksuaalinen suuntautuminen), mikäli haastateltavat näitä itse kertovat. Tutkimuksessa saatetaan käsitellä tutkittavien tekemiä tai tutkimuksen osallistujia kohtaan tehtyjä rikkomuksia, joista on saatettu antaa rikostuomioita.

Sosiaalisesta mediasta talletetaan tietoja, jotka ovat julkisesti saatavilla henkilön itsensä avoimesti julkaisemina (kenen profiiliin kohdistettu, viestin sisältö sekä julkaisualusta ja julkaisun ajankohta, pseudonymisoidun kirjoittajan tunnistenumero). Muita henkilöiden julkisesti ilmoittamia tietoja havainnoidaan sosiaalisen median toimintaa selittäväksi taustatiedoksi, ei esimerkiksi yksittäisten henkilöiden yksilöimiseksi tai tutkimiseksi. Ladattuumme aineiston emme talleta viestien kirjoittajien henkilöllisyyttä kuvaavia tietueita ja käsittelemme viestien sisältöä pääasiassa itsekään tietämättä kirjoittajien todellista henkilöllisyyttä.

Kaikkea tutkimusaineistoa käsitellään pseudonymisoina tutkimuksen aikana ja se anonymisoidaan huolellisesti tutkimuksen päätyttyä poistamalla tunnistetiedot tallenteiden litteroinneista sekä julkaisuista ja muista tutkimusteksteistä. Äänitallenteita ei arkistoida jatkokäyttöön, ja niitä säilytetään vain sen ajan kuin se on tämän tutkimuksen kannalta välttämätöntä, salasanoain suojatussa tallennuspaikassa.

8. Henkilötietojen tietolähteet

Osa henkilötiedoista saadaan suoraan tutkittavilta haastatteluissa. Haastatteluista tehdään vihapuheen tuottajille, levittäjille ja kohteille sekä verkkoalustojen edustajille ja moderaattoreille. Sosiaalisen median aineisto ostetaan Legentic-palvelulta, ja osa sosiaalisen median aineistosta tuotetaan internet-etnografian avulla.

9. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus.

Tutkimushankkeessa tutkitaan vihapuhetta affektiivisena käytäntönä ja osana ihmisten digitaalista arkea. Tarkastelun kohteina ovat vihapuheen tuottamiseen, kohtaamiseen ja hallinnoimiseen liittyvät tunteet ja kokemukset sekä digitaaliset tilat ja sosiaalinen media vihapuheen alustoina ja mahdollistajina. Tutkimuksessa tarkastellaan myös sitä, miten vihapuheen hallinnoimisesta on tullut teknologiayhtiöille ja mediateollisuudelle keskeinen, myös taloudellinen, kysymys. Tutkimuksessa tuotetun tiedon pohjalta voidaan paremmin ymmärtää vihapuheen tuottamisen, kokemisen ja hallitsemisen prosesseja. Tutkimus pyrkii syventämään teoreettista, metodologista ja empiiristä ymmärrystä vihapuheesta ja siihen liittyvistä affektiivisista käytännöistä, niiden moniulotteisuudesta ja kompleksisuudesta sekä vaikutuksista yksilöihin ja yhteiskuntaan laajemminkin.

10. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste: *EU:n yleinen tietosuojalaki, artikla 6 kohta 1 sekä tietosuojalaki 4 §:*

- Tutkittavan suostumus
 - Rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen
- Yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö
 - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi
 - tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi
- Rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen
 - Muu, mikä:

11. Arkaluonteiset henkilötiedot (erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot ja rikostiedot)

- Tutkimuksessa ei käsitellä arkaluonteisia henkilötietoja
- Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:
 - Rotu tai etninen alkuperä
 - Poliittiset mielipiteet
 - Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
 - Ammattiliiton jäsenyys
 - Geneettiset tiedot
 - Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
 - Terveystiedot
 - Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Tutkimuksessa käsitellään rikostuomiota tai rikkomuksia koskevia tietoja:

- Ei
- Kyllä

Arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

EU:n yleinen tietosuoja-asetus, artikkelit 9 (erityiset henkilötietoryhmät) ja 10 (rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvät tiedot) sekä tietosuojalaki 6 ja 7 §:t

- Rekisteröidyn suostumus
- Käsittely koskee henkilötietoja, jotka rekisteröity on nimenomaisesti saattanut julkisiksi;
- Yleistä etua koskeva tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi tai julkisen vallan käyttö
- Käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia varten

12. Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Kaikki hankkeeseen nimetyt tutkimuksen suorittajat saavat käyttöönsä tutkittavien henkilötietoja osallistuakseen aineiston analysointiin, tieteellisten johtopäätösten tekoon ja tieteellisten artikkelien laadintaan.

Kaikki tähän tutkimukseen liittyvät pyynnöt (mukaan lukien tietosuoja-asetuksen III luvussa tarkoitetut rekisteröidyn oikeuksien käyttämisestä koskevat pyynnöt) toimitetaan tutkimuksen yhteyshenkilölle (ks. kohta 3.).

13. Henkilötietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Henkilötietoja siirretään tai luovutetaan säännönmukaisesti tutkimusryhmän ulkopuolelle.

Ulkopuolinen käsittelijä litteroi haastatteluja. Litteroijan kanssa tehdään erillinen tietojenkäsittelysopimus.

14. Henkilötietojen siirto tai luovuttaminen EU:n/ETA-alueen ulkopuolelle

Siirretäänkö rekisterin tietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle:

Ei

Kyllä, mihin:

Kuvaus käytettävistä suojatoimista:

15. Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

16. Rekisterin suojausten periaatteet

Manuaalisen aineiston (esim. paperiaineisto) suojaaminen:

Lukitussa tilassa

x Lukitussa kaapissa: tutkimuksessa vältetään tuottamasta minkäänlaista paperiaineistoa, joka sisältäisi henkilötietoja. Mikäli tällaista aineistoa syntyy, se säilytetään tutkimuksesta vastaavan PI:n hallussa lukitussa kaapissa.

Muuten, miten

Digitaalisen aineiston suojaaminen (esim. tietojärjestelmät ja laitteet):

- käyttäjätunnus
- salasana
- kaksivaiheinen käyttäjän tunnistus (MFA)
- pääsynhallinta verkko-osoitteiden avulla (IP-osoitteet)
- käytön rekisteröinti (lokitietojen kerääminen)
- kulunvalvonta
- muu, mikä:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa
- Aineisto on pseudonymisoitu
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

Tietojen suojaus tietojen siirroissa:

- tiedonsiirron salaus (kuvaile miten): Henkilötietoja siirretään digitaalisesta salasanalla suojatusta säilytyspaikasta Tampereen ja Jyväskylän yliopiston verkkolevyiltä tai palvelimelta hankkeen tutkijoiden työstettäväksi heidän omille työtietokoneilleen suojatun yhteyden kautta, siten kuin yliopiston sen hetkinen ohjeistus tietoturvalliselta aineiston käsittelyltä edellyttää. Tietokoneella väliaikaisesti säilytettävään aineistoon on pääsy vain kunkin tutkijan henkilökohtaisella salasanalla. Aineiston siirto litterointia varten ulkopuoliselle palveluntarjoajalle tapahtuu suojatun yhteyden kautta.
- tiedoston salaus (kuvaile miten):
- muu, mikä:

17. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusrekisteri hävitetään
- Tutkimusrekisteri arkistoidaan anonymisoituna ilman tunnistetietoja
- Tutkimusrekisteri arkistoidaan tunnistetiedoin

Hankkeen keskeiset tutkimusaineistot arkistoidaan yhdessä metadatan kanssa verifiointin ajaksi tieteenalan yleisten käytäntöjen mukaisesti. Tutkimushankkeen aikana selvitetään, onko jokin aineiston osa mahdollista arkistoida pitkäaikaisesti tutkimuksen päätyttyä aineiston jatkokäyttöä varten. Arkistointi tehdään Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon kolme vuotta tutkimusprojektin päättymisen jälkeen. Tietoarkisto arvioi aineiston arkistoitavuuden, tutkijan tekemän anonymisoinnin ja tekee tarvittaessa lisää poistoja ja muokkaa aineiston pitkäaikais säilytykseen ja jatkokäyttöön soveltuvaksi. Arkistoinnin harkinnassa noudatetaan aineistoa ja tutkimusta koskevia eettisiä, oikeudellisia ja sopimuksista johtuvia periaatteita ja rajoituksia. Aineiston arkaluonteisuuden vuoksi harkitaan tarkkaan, miltä osin ja millä tavoin käsiteltynä aineistoa on mahdollista säilyttää ja avata jatkokäyttöä varten julkisiin arkistopalveluihin. Muut kuin arkistoitaviksi määritellyt aineistot tuhoetaan hankkeen päättyessä (esimerkiksi listat haastatteluihin kutsutuista yksilöistä).

18. Rekisteröidyn oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen

Rekisteröidyllä on, ellei tietosuojalainsäädännöstä muuta johdu:

- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy henkilötietoihin)
 - Rekisteröidyllä on oikeus tietää, käsitelläänkö hänen henkilötietojaan vai ei, ja mitä henkilötietoja hänestä on tallennettu.
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
 - Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että häntä koskevat virheelliset, epätarkat tai puutteelliset henkilötiedot oikaistaan tai täydennetään ilman aiheetonta viivytystä. Lisäksi henkilöllä on oikeus vaatia, että tarpeettomat henkilötiedot poistetaan.
- Oikeus tietojen poistamiseen
 - Rekisteröidyllä on poikkeustapauksissa oikeus saada henkilötietonsa kokonaan poistettua rekisterinpitäjän rekistereistä (oikeus tulla unohdetuksi).
- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen
 - Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus pyytää henkilötietojensa käsittelyn rajoittamista siksi aikaa, kunnes hänen tietonsa on asianmukaisesti tarkistettu ja korjattu tai täydennetty.
- Vastustamisoikeus
 - Henkilöllä on tietyissä tilanteissa oikeus henkilökohtaiseen, erityiseen tilanteeseensa perustuen milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käsittelyä.
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
 - Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus saada häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on toimittanut rekisterinpitäjälle, jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle.
- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
 - Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkansa sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, jos hän katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679. Rekisteröidyllä on lisäksi oikeus käyttää hallinnollisia muutoksenhakukeinoja sekä muita oikeussuojakeinoja.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä koskevissa pyynnöissä noudatetaan rekisterinpitäjän tietopyyntöprosessia.